

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Istorie medievală, premodernă și istoria artei
1.4 Domeniul de studii	Studii culturale
1.5 Ciclul de studii	Masterat
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Patrimoniu și turism cultural

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei			Civilizația lemnului					
2.2 Titularul activităților de curs				Conf.univ. dr. Greta-Monica Miron				
2.3 Titularul activităților de seminar				Conf.univ. dr. Greta-Monica Miron				
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					42
Tutoriat					10
Examinări					2
Alte activități:					10
3.7 Total ore studiu individual	112				
3.8 Total ore pe semestru	156				
3.9 Numărul de credite	6				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	•
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	•

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	- Cunoașterea caracteristicilor generale ale arhitecturii lemnului în Europa - Integrarea arhitecturii lemnului din spațiul românesc în cel european - Recunoașterea specificității arhitecturii lemnului în areale diferite din spațiul românesc - Definirea unei tradiții prin tehnicile și practicile ei ancestrale
Competențe transversale	- Înțelegerea lemnului ca material creator de memorie, de tradiții care țin trează o comunitate - Înțelegerea unui tip de civilizație integrată în mediul natural înconjurător - Abordarea bisericilor din lemn ca spații de credință, de ritual: stabilirea unei relații între funcțional, spiritual și estetic

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Expunerea trăsăturilor arhitecturii bisericilor din lemn în spațiul românesc în relație cu cele ale arhitecturii de gen europene (secolele XVI- XVIII): modele, imitație și originalitate
7.2 Obiectivele specifice	- Cunoașterea tehnicilor de construcție a bisericilor din lemn - Reconstituirea diferitelor tipologii ale bisericilor din lemn; discutarea influențelor, structurale și estetice, venite dinspre bisericile de zid și dinspre arhitectura laică - Analiza spațiului interior: între exigențe tehnice și necesități liturgice - Stabilirea unei relații între artefact, între obiect, societatea care l-a comandat/receptat și artistul-creator - Analiza programelor iconografice ale bisericilor din lemn - Surprinderea transformărilor în gustul estetic al societății românești - Discutarea relației rural-urban, arhitectură de lemn-arhitectură de zid, tradiție și modernitate

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Geografie, climă și arhitectură. Bisericile de lemn din Europa: a. materiale și tehnici de construcție b. planimetrie și elevație c. organizarea spațiului interior	Analiza de imagini	Voi dedica acestei problematice două cursuri (4 ore)
2. De la casă la biserică: materiale și tehnici de construcție ale bisericilor de lemn din Țările Române (secolele XVI-XVIII)	Prelegere însoțită de imagini	
3. Funcțional și estetic: a. elevația bisericilor de lemn din Țările Române b. turnurile	Prelegere însoțită de imagini	Voi dedica acestei problematice două prelegeri insistând pe posibilele influențe receptate dinspre arhitectura de zid și cea

		militară și pe explicarea diferențelor existente între bisericile de lemn din diferitele zone geografice din Țările Române
4. Organizarea spațiului interior al bisericilor: necesități liturgice și soluții tehnice		
5. Biserică și societate: fondatorii		Voi urmări relația dintre fondatori/comanditari și biserica pe care o întemeiază, implicarea lor ca factori decizionali în stabilirea tipologiei și a mărimii bisericii, modul în care se prezervă pentru posteritate numele fondatorilor
6. Meșterii de biserici: de la anonimat la orgoliul creatorului		Voi discuta tipurile de surse care permit pentru perioadele mai vechi identificarea meșterilor; voi surprinde familiile de meșteri, pregătirea lor, itinerariile străbătute.
7. Artă și simbolism. Posibile interpretări ale decorurilor bisericilor din lemn		
8. Programul iconografic al bisericilor din lemn din spațiul românesc: a. Scene și teme biblice pe înțelesul celor mulți b. Meșteri zugravi: interpretarea artistică a normelor	Analiză de text și de imagine	Voi dedica acestei teme două prelegeri urmărind programele iconografice din varii perspective: de la cei care le-au gândit, la cei care le-au plătit, artiștii care le-au executat și destinatari.
9. Biserica- spațiu al instrucției moral și al disciplinării comportamentale: rolul imaginii		Mă voi axa pe modul în care discursul bisericii (din secolul al XVIII-lea al celor două biserici- unită și ortodoxă) prinde contur în arta religioasă.
10. Arta lemnului în spațiul sacru: iconostase, candelabre, vase liturgice, jilțuri		
11. Arhitectura lemnului: unitate în diversitate		Este un curs concluziv în care mă voi axa pe punctarea similitudinilor existente în spațiul european în ceea ce privește arhitectura ecleziastică din lemn și a specificităților din spațiul românesc care a receptat varii influențe din exterior adaptându-le.

[illegible]

Bibliografie

Dionisie din Furna, *Erminia picturii bizantine*, București, 2000.

Cavarnos Constantine, *Ghid de iconografie bizantină*, București, 2005.

Ionescu Grigore, *Istoria arhitecturii în România*, vol. II, București, 1965.

Metesh Ștefan, "Zugravii bisericilor române", în *Anuarul Comisiunii Monumentelor istorice*, 1926-1929.

Nicolescu Corina, *Icoane vechi românești*, București, 1973.

Patterson Joby, *Wooden Churches of the Carpathians. A Comparative Study*, Columbia University Press, 2001.

Pănoiu Andrei, *Din arhitectura lemnului în România*, București 1977.

Petranu Coriolan, *Bisericile de lemn ale românilor ardeleni în lumina aprecierilor străine recente*, Sibiu, 1934.

Idem, *Bisericile de lemn din județul Arad*, Sibiu, 1927.

Popa Atanasie, "Caracteristicile stilistice ale bisericilor de lemn din Transilvania", în *Acta Musei Napocensis*, Cluj-Napoca, X, 1973.

Idem, *Bisericile de lemn din Transilvania*, Timișoara, 1942.

Stahl Paul, "Case țărănești din Maramureș", în *Studii și cercetări de istoria artei*, București, 2, 1961.

Idem, "Vechi case și biserici din lemn din Muntenia", în *Studii și cercetări de istoria artei*, București, nr. 2, 1963.

Vătășianu Virgil, "Contribuții la studiul tipologiei bisericilor de lemn din Țările Române", în *Anuarul Institutului de Istorie din Cluj*, III, 1960.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Prin cunoștințele de arhitectură, iconografie, istoria bisericii, geografie culturală dobândite în cadrul cursului și seminarului, masteranzilor li se oferă idei de cercetare posibil de aprofundat în cadrul unor lucrări de doctorat ca și cunoștințele necesare pentru a colabora în calitate de consultanți științifici cu agenții de turism și instituții publice.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Participare interactivă	Examen	60%
10.5 Seminar/laborator	Prezență, intervenții, prezentări, eseuri		40%
10.6 Standard minim de performanță			
- Prezența efectivă la curs și la seminarii - Realizarea unei prezentări pe o temă dată			

--